

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 03-06-2016

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/3277-1/03-06-
2016

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Η Σ Η 4 /2016

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνήλθε στην έδρα της την Τρίτη 31.05.2016 και ώρα 10:00, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν ο Πρόεδρος της Αρχής, Πέτρος Χριστόφορος και τα τακτικά μέλη της Αρχής Λεωνίδα Κοτσαλής, Αναστάσιος – Ιωάννης Μεταξάς, Δημήτριος Μπριόλας, Αντώνιος Συμβώνης, Κωνσταντίνος Χριστοδούλου, και Πέτρος Τσαντίλας. Στη συνεδρίαση παρέστη ακόμα, μετά από εντολή Προέδρου, το αναπληρωματικό μέλος της Αρχής, Σπυρίδων Βλαχόπουλος, ως εισηγητής με δικαίωμα ψήφου. Παρούσα, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ήταν η Κάλλη Καρβέλη, νομικός ελεγκτής – δικηγόρος, ως βοηθός εισηγήτρια. Παρούσα, ακόμα, στη συνεδρίαση ήταν η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή συνεδρίασε προκειμένου να γνωμοδοτήσει, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 1 στοιχ. θ' του ν. 2472/1997, επί του σχεδίου της κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης «Ατομικοί φάκελοι πολιτικών φρονημάτων», που υπέβαλε στην Αρχή με την υπ' αριθμ. πρωτ. .../...-...-..... αίτηση (αριθμ. πρωτ. Αρχής Γ/ΕΙΣ/3277/24.05.2016) το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

Ειδικότερα, όπως αναφέρεται στην ως άνω αίτηση, με την υπ' αριθμ. .../.../.... από ...-...-... Διαταγή του τότε Υπουργού Δημόσιας Τάξης αποφασίστηκε η διατήρηση για ιστορικούς λόγους, περίπου 2.500 φακέλων, που αφορούσαν πρόσωπα με ιδιαίτερο ρόλο στους πολιτικούς και κοινωνικούς αγώνες του τόπου, καθώς και πρόσωπα που ενεπλάκησαν σε σημαντικές δίκες που απασχόλησαν την κοινή γνώμη και την ιστοριογραφία από το 1945 έως και την μεταπολίτευση. Στη συνέχεια, με την υπ' αριθμ. 8504/7-14668 από 28.08.1989 Κ.Υ.Α. αποφασίστηκε η καταστροφή τους, ενώ με την υπ' αριθμ. ΓΥ 1987 από 07.09.1989 Κ.Υ.Α. ορίστηκε βάσει της εξουσιοδοτικής διάταξης του άρθρου 16 παρ. 4 του ν. 1599/1986, ότι οι φάκελοι πολιτικών φρονημάτων δεν θα ήταν προσιτοί στους ενδιαφερόμενους ή στο κοινό και θα παραδίδονταν στην ιστορική έρευνα μετά την πάροδο εικοσαετίας, ήτοι το έτος 2009, δυνάμει δε της υπ' αριθμ. 1016/5/47 από 02.03.2009 Κ.Υ.Α. η προθεσμία αυτή παρατάθηκε για ακόμη 20 έτη.

Το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης διαβίβασε στην Αρχή σχέδιο κοινής υπουργικής απόφασης με την οποία καταργείται η υπ' αριθμ. 1016/5/47 από 02.03.2009 Κ.Υ.Α., και αίρεται η ισχύς της υπ' αριθμ. 8504/7/139285 από 27.04.1984 Διαταγής του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και της υπ' αριθμ. 8504/7-14668 από 28.08.1989 Κ.Υ.Α., προκειμένου η Αρχή να γνωμοδοτήσει για το σύνολο της ρύθμισης, δηλ. την πρόσβαση στο τηρούμενο αρχείο τόσο του υποκειμένου των δεδομένων όσο και των τρίτων ενδιαφερομένων για ιστορικούς-ερευνητικούς ή άλλους σκοπούς (επαγγελματικούς, δημοσιογραφικούς κ.λπ.).

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 1 του σχεδίου της ως άνω Κ.Υ.Α., καταργείται η υπ' αριθμ. 1016/5/47 από 02.03.2009 Κ.Υ.Α. και αίρεται η ισχύς της υπ' αριθμ. 8504/7/139285 από 27.04.1984 Διαταγής του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και της υπ' αριθμ. 8504/7-14668 από 28.08.1989 Κ.Υ.Α. των Υπουργών Προεδρίας της Κυβερνήσεως, Εσωτερικών, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, ενώ το άρθρο 2 ρυθμίζει το δικαίωμα πρόσβασης στο τηρούμενο αρχείο των πολιτικών φρονημάτων. Ειδικότερα προβλέπεται ότι οι τηρούμενοι στο αρχείο των υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης ατομικοί φάκελοι πολιτικών φρονημάτων καθίστανται πλέον προσιτοί α) στα πρόσωπα που αφορούν, β) στους συζύγους και τους συγγενείς μέχρι τρίτου βαθμού, εφόσον τα πρόσωπα τα οποία αφορούν οι φάκελοι πολιτικών φρονημάτων δεν είναι εν ζωή, γ) σε οποιονδήποτε τρίτο με εξουσιοδότηση των ανωτέρω αναφερομένων προσώπων και δ) κατόπιν αδείας της Αρχής σε πρόσωπα, τα οποία για λόγους ιστορικής έρευνας ή/και

επαγγελματικούς ζητούν την πρόσβαση.

Η Αρχή, μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε τον εισηγητή και τις διευκρινίσεις από την βοηθό εισηγήτρια, η οποία στην συνέχεια αποχώρησε, και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης, εκδίδει την ακόλουθη

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Η Σ Η

1. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 19 παρ. 1 στοιχ. θ' του ν.2472/1997 η Αρχή έχει, μεταξύ άλλων, την αρμοδιότητα να: *«γνωμοδοτεί για κάθε ρύθμιση που αφορά στην επεξεργασία και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».*

2. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 παρ. 1 και 5 του ν. 2472/1997, καθένας έχει δικαίωμα να γνωρίζει εάν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν αποτελούν ή αποτέλεσαν αντικείμενο επεξεργασίας, και ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει υποχρέωση να του απαντήσει εγγράφως, ενώ το δικαίωμα αυτό μπορεί να περιορισθεί εν όλω η εν μέρει με απόφαση της Αρχής, εφόσον η επεξεργασία γίνεται για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.

Ακόμη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. στ' του ίδιου ως άνω νόμου, κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων ύστερα από άδεια της Αρχής, όταν η επεξεργασία πραγματοποιείται για ερευνητικούς και επιστημονικούς αποκλειστικά σκοπούς και υπό τον όρο ότι τηρείται η ανωνυμία και λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων στα οποία αναφέρονται, ενώ σύμφωνα με το στοιχ. ζ' της παρ. 2 του ίδιου ως άνω άρθρου και νόμου, επιτρέπεται η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων και όταν αυτή «αφορά δεδομένα δημοσίων προσώπων, εφόσον αυτά συνδέονται με την άσκηση δημοσίου λειτουργήματος ή τη διαχείριση συμφερόντων τρίτων, και πραγματοποιείται αποκλειστικά για την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Η άδεια της αρχής χορηγείται μόνο εφόσον η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την εξασφάλιση του δικαιώματος πληροφόρησης επί θεμάτων δημοσίου ενδιαφέροντος καθώς και στο πλαίσιο καλλιτεχνικής έκφρασης και εφόσον δεν παραβιάζεται καθ' οιονδήποτε τρόπο το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής».

Τέλος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 2690/1999 (ΚΔΔιαδ), κάθε ενδιαφερόμενος έχει δικαίωμα να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων, ενώ όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται να λαμβάνει γνώση και των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του που εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές.

3. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 2472/97, δεν μπορεί νομίμως να αποκλειστεί η πρόσβαση του υποκειμένου στα δεδομένα που το αφορούν, όπως άλλωστε έχει κρίνει σχετικά και το Συμβούλιο Επικρατείας (ΣτΕ 2139/1993) επί τη βάση της ανθρώπινης αξίας και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας (άρθρο 2 παρ. 1 και 5 παρ. 1 του Συντάγματος), συνεπώς τα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται οι φακέλοι των πολιτικών φρονημάτων έχουν πρόσβαση στους φακέλους που τα αφορούν, πλην των προβλεπομένων στο άρθρο 12 παρ. 5 του ν. 2472/1997 εξαιρέσεων.

Όσον αφορά την πρόσβαση τρίτων δεν μπορεί να θεσπισθεί υπουργική απόφαση που να προβλέπει εξαιρέσεις, δεδομένου ότι το άρθρο 16 παρ. 4 του ν. 1599/1986 καταργήθηκε ύστερα από τη θέση σε ισχύ του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας-ν. 2690/1999 (άρθρο 33) και δεν υπάρχει ανάλογη νομοθετική πρόβλεψη στο ισχύον άρθρο 5 του ν. 2690/1999 περί πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα.

Συνεπώς η υπό κρίση κοινή υπουργική απόφαση δύναται να έχει το καταργητικό κατά τη βούληση του κανονιστικού νομοθέτη αποτέλεσμα όσον αφορά την υπ' αριθμ. υπ' αριθμ. 1016/5/47 από 02.03.2009 Κ.Υ.Α (άρθρο 1 του σχεδίου)· δεν δύναται, όμως, να περιλάβει νέα κανονιστική ρύθμιση ως προς τους συγγενείς των αποβιωσάντων αγωνιστών, ενόψει του ότι η εξουσιοδοτική διάταξη, στην οποία στηρίζεται έχει ήδη καταργηθεί.

Η πρόσβαση τρίτων, συμπεριλαμβανομένων και των ιστορικών ερευνητών και των δημοσιογράφων, ρυθμίζεται πλέον με το άρθρο 5 του ΚΔΔιαδ, επειδή δε τα πολιτικά φρονήματα αποτελούν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα στο βαθμό που τα υποκείμενα των δεδομένων είναι εν ζωή, απαιτείται η χορήγηση αδείας από την Αρχή κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. στ' και ζ' του ν. 2472/1997 για την πρόσβαση τρίτων ερευνητών και δημοσιογράφων στο τηρούμενο αρχείο.

Σε περίπτωση που το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, ως υπεύθυνος επεξεργασίας του τηρούμενου αρχείου επιθυμεί να ρυθμίσει διαφορετικά τα σχετικά με την ιστορική έρευνα ζητήματα, μπορεί να προβεί σε ανάλογη νομοθετική ρύθμιση, τηρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος και του ενωσιακού δικαίου.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Πέτρος Χριστόφορος

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου

